



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

VII. Describuntur ritus electionum, prout obtinebant ævo Ludovici Pij & Karoli Calvi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

habiti anno sexcentesimo quinquagesimo, electiones episcopales revocare ad Episcoporum provincialium arbitrium. Ad quos eos maximè impellebat, ni fallor, Græcorum usus, qui canone edito in synodo contra Photium anno DCCCXX. (cujus acta Latine publicaverat Anastasius) disertè firmatus fuerat. Licet enim illis canonibus nondum uterentur Episcopi Galli, ut factum postea, attamen præjudicio illo majores concipiebant animos ad vindicandam synodo provinciali Episcoporum electionem. Sed cum difficilis esset veteris illius juris plena restitutio, sic interpretatus est Hincmarus canonem illum Laodicenum, ut saltem locum haberet quando clerus & plebs indignum elegerint; quo casu devoluta esset electio ad Metropolitanum & Episcopos.

IV. Eodem sensu canonem hunc explicuerat Hincmarus epistola ad Bellovacenses in formula quarta in appendice tomi secundi Conciliorum Galliarum. *Præscire vos denique volo, inquit, quia si personam à sacris canonibus deviam scienter nobis adduxeritis, non solum ex ea Pontificem non habebitis, verum etiam pro illicita electione, ut contemptores canonum, judicium incurretis. Sed & nostro ac cœpiscoporum nostrorum judicio refutata rationabiliter electione vestra incongrua, talem secundum Laodicenses canones studebimus eligere qui vestris vitiosis voluntatibus non valeat consentire.* Hinc trahi potest origo juris similis quod confirmatum est cap. VII. & XX. De election. ubi ob electionem indigni jus eligendi devolvitur ad Metropolitanum.

V. Quare quod in fine epistolæ duodecimæ concludit Hincmarus, de casu speciali cleri & populi Belvacensis, qui electionis jure privati erant, intelligendum est: *Conveniant, sicut statutum secundum sacros canones fuit, in synodo, Episcopi, clerus, ac plebs Belvacensis Ecclesie, cum libero consensu vestro, sicut regium ministerium vestrum decet, & juxta legalem ac regularem formam electio exequatur, & ordinatio prosequatur.* Attamen Rex Ludovicus non cessit monitis Hincmari; sed potius auctoritate sua Odacrum elegit; neque se ab hoc proposito discessurum scripsit Hincmaro, donec in synodo universali constata ex suo & regnis fratrum suorum aliter definiatur. Quod epistola sua ad Regem data graviter damnat Hincmarus, ut canonibus & legibus contrarium; & tandem, ut Ecclesie invasorem, excommunicatione plectit.

VI. Pro Carolomanno Rege, qui Ludovico successerat, Hincmarus admonitionem scripsit ad Episcopos, hæcque adnotavit capite quinto: *Qualiter autem consensu Principis terræ, qui res ecclesiasticas divino judicio ad tuen-*

das & defensandas suscepit, electione cleri ac plebis quisque ad ecclesiasticum regimen absque ulla venalitate provehi debeat, & Dominus in evangelio & sacri canones aperite demonstrant, dicente Domino: Qui non intrat per ostium in ovile ovium, ille fur est & latro.

VII. Ceterum non erit inutile modum illum perferutari quem temporibus Ludovici Pij & Caroli Calvi ejus filij sequerentur in electionibus clerus & populus, Episcopi, atque Principes, ut salva esset canonum auctoritas, cum bona Regum gratia. Illud verò non potest certius addisci quàm ex variis epistolis & formulis quas in appendice tomi secundi Conciliorum retulit Sirmodus, quem modum, ex illis collectum, hic contrahemus in pauca.

De obitu Episcopi monendus erat Metropolitanus à clero & à populo Ecclesie vacantis, ut à Regis clementia liberam ac regularem electionem illis obtinere satageret. Enimvero quoniam Visitator Ecclesie vacanti dandus erat, qui electionis canonicè faciendæ curam susciperet, Metropolitanus, prius admonito Principe, gratum illi Episcopum pro eo munere gerendo delegabat. Visitatori verò per literas suas dabat in mandatis ut ageret cum clero & plebe Ecclesie quatenus, remotis studiis, uno consensu virum aliquem probatum eligerent; forma electio. Form. 1. & 4. nis à canonibus præscripta publicè antea prælecta. Conventus autem ad faciendam electionem constabat non tantum ex Clericis civitatis, sed etiam ex monachis monasteriorum parœciæ five diœceseos, tum etiam ex delegatis à Presbyteris rusticianarum parœciarum, qui Possessorum quoque mandata deferebant, præter eos, laici nobiles (qui Vassalli quoque dicuntur formula quinta) & cives urbis adesse debebant. Visitator verò conventum adloquebatur. Ac primò quidem concessam illi à Principe eligendi potestatem denuntiabat, (ut factum tempore Ludovici Imperatoris docet formula sexta) & dein hortabatur ad opus istud sincerè obeundum. Si vota consensissent in aliquem regularem virum, id est, cujus actus & vita à canonibus non discrepant, tunc urgente Visitatore decretum ab omnibus subscriptum de ejus electione fiebat: quod Visitator per se, aut per literas suas, ad Metropolitanum referebat; adjunctis aliquor è clero & plebe, qui omnium vice testimonium electo ferre possent. Tandem Metropolitanus decretum illud, à se prius probatum, ad Regem mittebat, ejusque consensum expectabat. Quo suscepto, literis suis evocabat cœpiscopos loco & die constituto ad ordinationem celebrandam: ubi fiebat examinatio canonica

ordinandi, juxta formulam undecimam & duodecimam. Ceterum ex formula illa undecima constat consensum regum de persona electi hac conditione temperatum, *si Episcopi eum dignum ad onus episcopale invenire valerent.*

CAPVT XVI.

Synopsis.

I. Consensum regum suis quoque decretis diserte confirmarunt Concilia Galliarum temporibus Caroli Calvi & Lotharij Imp. habita.

II. Dein palatini Clerici à solo Principe designabantur ad episcopatus, absque ulla electione. Quod probatur duobus exemplis.

III. Aliud electionis palatine exemplum habetur apud Lupum Ferrariensem in causa Aeneæ Episcopi Parisiensis.

IV. Sed ex eo Regum usu proficebantur ingentia incommoda. Plerumque enim promovebantur viri rudes atque imperiti & vita inexplorata. Itaque Concilium Valentinum edixit ut si quis à palatio mitteretur, prius diligenter examinaretur, ut sciri posset an episcopatu dignus esset.

V. Quando se Reges continuerunt intra terminos consensus, Pontifices quoque Romani ejus rationem habendam esse existimaverunt.

VI. Non adeo tamen se demittebant Romani Pontifices in hoc electionum negotio quin aliquando sui loci memores essent. Quod probatur auctoritate Joannis octavi, qui Lanfanensis Episcopi institutionem in se traxit, ac tamen consensum à Carolo Crasso suppliciter petiit.

VII. Carolus Crassus quasdam Ecclesias libertate canonica electionum in perpetuum donavit, exempli causa, Genevensis, & Cabilonensem.

VIII. Sub Carolo Simplice, tamen si republica variis moribus concessa fuerit, remansit tamen necessitas assensus regis in electionibus Episcoporum. Probat auctoritate Joannis decimi Papæ.

IX. Continuatæ est hac potestas à sequentibus Regibus; ut ostenditur pluribus exemplis.

X. Initio tertia Regum nostrorum dynastia perseveravit prior illa consuetudo assensus regis.

I. **C**ONSENSUM regum suis quoque decretis diserte confirmarunt Concilia Galliarum temporibus Caroli Calvi & Lotharij Imp. habita. Anno DCCCCLIV. petunt à Carolo patres in synodo apud Theodonis-villam ut viduatis Ecclesiis quantocyus præficiantur Episcopi à Deo dati, & à vobis regulariter designati. Si omisus esset Principis consensus, irrita quidem non erat ordinatio, ut sapienter docuit Florus, attamen discordiæ seminarium erat. Quod ut averteret à capite Vvenilonis Senonensis, qui Rege non merito electum à clero & populo Agium Preshyterum Aurelianensi Ecclesiæ ordinaverat, Concilium Vernense anno DCCCXLIV. à Carolo postulat, quoniam rei illius alium exitum non videbat, ut ejus

pietas quod à tantis viris actum est, ratum esse permittat.

II. Ceterum non potuit his limitibus coerceri potestas regia; quæ aulicorum cupiditatibus incitata, electiones in aliis conservando, palatinos Clericos à solo Principe designari posse contendebat. Quod aperte docet Vvenilonis & Gerardi Comitum epistola apud Lupum Ferrariensem LXXXI. ad Amulum Archiepiscopum Lugdunensem. Hujus Amuli sedes cum esset in parte regni Lotharij, prolixius à clarissimis illis viris Caroli nomine exorandus fuit ut Bernum Regis propinquum, & ab eo de Consiliariorum suorum consensu electum, in Augustodunensi Ecclesia ordinaret. Quod ut impetrent, addunt non esse novum ut à Rege nobilioribus Ecclesiis ex palatio deligantur antistites: *Idque vestre prudentiæ Dominus noster*

justi suggerere, non esse novitium aut temerarium quod ex palatio honorabilioribus maxime Ecclesiis procurat antistites. His subjungunt concessionem à Zacharia factam Pippino, de qua superius actum. Poterant edictum Clotarij Regis proferre, si fuisset illis obvium; cujus verba de hac specie intelligenda suo loco monuimus. Nec contenti Bernum commendare, eadem quoque ratione Godelsadum, à Rege electum, Cabilonensi Ecclesiæ admoveri petunt: *Godelsadum etiam, quem ex palatio suo more predecessorum Regum majorum suorum, ut ante monstratum est, Cabilonensi Ecclesiæ præfici flagitat idem Rex, in hac Quadragesima non gravemini ordinare.* Quæ petitio locum habuit saltem in Godelsado, qui subscripsit Concilio Sueffionensi anno DCCCLIII. sex annis post epistolam illam; quæ data est anno octingentesimo quadragesimo octavo.

III. Aliud electionis palatinæ exemplum habetur apud eundem Lupum ep. 98. & 99. in Aneæ Parisiensi Episcopo, quem anno DCCCLIII. Carolus elegerat. Sed eum postea clerus quoque Ecclesiæ Parisiensis & fratres cœnobiorum sua quoque electione honestarunt, rogantes literis suis Senonensem Archiepiscopum & provinciam Episcopos ut quantocyus ejus ordinatio perficiatur, ne dilatione divini & regis beneficii torquerentur. Ratio verò est in promptu cur Rex electionem Aneæ sibi assumpsisset: quoniam unus erat è Clericis aulicis, ut colligitur ex epistola Episcoporum ad clerum Ecclesiæ Parisiensis: *Quis enim vel leviter tetigit palatium cui labor Aneæ non innotuit, & fervor in divinis rebus non apparuit?*

IV. Quoniam verò non omnes episcopatus admoti referebant Aneæ istius mo-

Vide Notat. Baluzij ad epist. 81. Lupi Ferrar.